

DICCIONARI DE LA LENGUA CATALANA

Ino 7.098
Inv. 89080.-

Inv. 8148.

288352

LLETRA DE CONVIT

QUE

A TOTS ELS AMICHS D'AQUESTA LENGUA

ENVIA

MOSEN ANTONI M.^A ALCOVER, PRE.

VICARI GENERAL DE MALLORCA

TERCERA EDICIÓ

AMB LLECENCIA EGLESÀSTICA

PALMA DE MALLORCA

ESTAMPA DE CA'N AMENGUAL Y MUNTANER

1902

BIBLIOTECA CENTRAL
UNIVERSITARIA
BUCURESTI

1104631-3(048)

11874.

8148

1942

CONTROL 1955

1961

CONTROL 1955

L

pe dol / 001

B.C.U. Bucuresti

C11874

Proposta del pensament

AMB el moviment generós, ardit, sempre creixent, incontrastable, a favor de la nostra llengua estimadíssima, tant d'anys desjectada, envilida y desconeguda de sos meteys fills,—tot hom, per poderla escriure y parlar correctament, demana la gramàtica y el diccionari.

De gramàtica en deixá una de feta casi de tot y ja impresa bona part a costes y despeses de la Escma. Diputació de les Balears, l' eminent filòlech y dolcíssim poeta D. Tomás Forteza, al cel sia ell, la mort del qual ploren les Lletres mallorquines y sos amadors. Aquesta gramàtica, que sortirà, si Deu ho vol, dins un parell de mesos, sensa la sintaxis, que es lo que no deixá fet l'autor (però hi ha qui amb la ajuda de Deu omplirà tal minva, tant bé com sàpia), estan segurs que influirà poderosament dins l' estudi de la nostra llengua, anostrant els lectors en les reveladores, en les lluminoses ensenyances, vies, direccions y entreforchs de la ciència filològica, mostrant de destriar la nissaga de les paraules, d' aglapir etimologies y estudiar d'aprop y arribar a conèixer a fondo el geni, la naturalesa, l' encarnadura de la llengua.

Ara el diccionari no está fet, ni d' un bon tros. A Catalunya y a València, sitgles enrera, en feren alguns, notables per aquella època, però incomplets, que deixaven la cosa a mitges astes y que no responen a n-els imponderables progresos qu' ha fets la novella ciència filològica, ni a la revolució salvadora, profunda, ra-

dical qu' aquella admirable ciència ha obrada dins l' estudi de les llengues.

A Mallorca fins a n-el sitgle XIX, que sapiuem, no 'n compongueren ni 'n publicaren cap de diccionari.

Els primers treballs d' això qui trascendiren a n-el públich, segons estam entesos, daten de l' any 1835, y perteneixen a la «Sociedad Económica de amigos del País». Aquesta Societat, tocada una mica massa, com moltes d' altres a-les-hores, de l'esperit utòpich que dominá la Europa en el sitgle XVIII, personificat per l' Enciclopèdia, el qual, segons pinta meravellosament En Taine en la seva obra magistral *L'ancien Régime*, prezindint de les realitats històriques y no sabent que primer se muden de lloch les muntanyes que el geni, caràcter y manera de esser dels pobles, s' obstinà en fer un mon nou flamant, això es, constituir, organitzar y manetjar els pobles, les families y tot *a priori*, fent cas omís amb absolut de lo que fins llavó era estat el mon, creentse qu' era negoci de poques taules capgirarho tot y esveirho tot;—donchs aquella Societat, tocada d' aquest esperit, se proposá devers l' any 1835 de fer un diccionari mallorquí-castellà...—Per redimir l' idioma matern? ¿per alsarlo del abatiment aont se trobava? ¿per tornarli lo qu' era seu? ¿per restituirlu el cetre y la corona de que l' havia inicuament desposseit l' absolutisme centralista y uniformista?—Per cap d' aquests motius, sino per tot lo contrari. Escoltaula

ella meteixa, qui parla per boca del seu secretari dins una Circular, convidant els lletraferits a l'empresa, amb aquests termes, qui re-traten de cap a peus aquella generació de gent *ilustrada*:

«*La sociedad deseosa de contribuir por su parte á la generalización del habla nacional entre nosotros y á LA DESAPARICIÓN EN LO POSIBLE DEL DIALECTO MALLORQUIN Á LO MENOS EN EL TRATO DE LAS PERSONAS CULTAS, LO CUAL MIRA COMO UN PASO HÁCIA LA MAYOR CIVILIZACIÓN DE LA PROVINCIA, ... ha resuelto. . . . emprender la formación del Diccionario mallorquin-castellano.* (1)

¡Quin concepte més. . . . especial, per no dir-li una altra cosa, tenia aquella gent de la civilització! ¡Quina manera més original d'esser *amichs del País*, voler despullar *el país*, el poble mallorquí, un poble civilisat y constituït, d'una cosa tan íntima, tan coral, de tanta transcendència per la vida d'un poble, com es la seua llengua, mamada amb la llet sitgles y més sitgles! Amb una partida d'*amichs* així. anava a má *el país* de ferse molt envant. . . . cap a n-el cementeri. ¡Pobre *país*, si no hagués tengut més sentit comú qu'aquells *amichs*!

Gràcies a Deu, tal empresa no passà avant ni capitá per lo esguerrada y esbordellada; y la nostra llengua, amb tants d'anys com son passats de llavò ensá,—lluny d'anar per les foranes y quart minvant, com volien aquells *amichs*, que Deu haja perdonats,—va quart crexent y més per mig que may; de cada die es més estimada y festejada y enaltda dels meteys y tot que abans no 'n feyen gens de cas, y ja no está just una euvella devant el tonedor, com estava devers l'any 1835, sino que se defensa coratjosa, cobra forsa una cosa fora mida, y estén, assigura y consolida 'l seu domini, y ja no hi ha forses humanes que la puguen aixellar ni manco destronar ni esveir.

Amb més bones intencions y millors resultats, emprengué a n-aquell meteix temps la formació del nostre diccionari el franciscí Pare Figuera, y el publicá l'any 1840, ben apreciable com a primera tentativa, però massa enfora de lo congruent y definitiu, tota vegada que se concretá a la llengua parlada a-les-hores a Mallorca.

Altres tentatives vengueren darrera la del benemèrit franciscí, però tan esburbades y mal sortades, que, si bé veren la llum pública, es molt ductós que fessen donar cap passa a la nostra lexicografia.

(1) Posseeix un exemplar de dita Circular y l'ha posada a la meua disposició mon amich coral D. Jaume LL. Garau, y forma part de la seua riquíssima y notabilíssima col·lecció de manuscrits y impresos referents a Mallorca.

Modernament a Catalunya y a València n'han tornats publicar de Diccionaris, però tots desgraciadament pateixen dels meteys defectes qu'hem anomenats: se concreten a la varietat catalana o valenciana y a la època actual, omentent les altres regions y èpoques de la antiga nacionalitat catalana, y així resulta l'idioma esquifit, mutilat, escapat.

D'una manera més ample, més racional, més completa, compregué l'obra lexicogràfica el gran Mestre, D. Marián Aguiló, glòria puríssima de Mallorca y de la terra catalana, astre de primera magnitud de la lírica espanyola, patriarca del renaixament literari de Mallorca y Catalunya. Emprengué D. Marián ben de bon hora la gloriosa tasca del diccionari, no de la varietat mallorquina, catalana, valenciana o rossellonesa, sino de la llengua parlada a totes aquestes regions, qui no es més que una y de la meteixa llengua escrita a dites regions sitges enrera. Se passá gran part de sa vida en tal feynada, replegant mots, frases y modismes en les escursions que feu per molts d'els antics territoris de la llengua y per dins les biblioteques y arxius, arribant a tenirne molts de milenars, fent un comú espantós les cèdules aont les tenia escrits. Desgraciadament Don Marián passá d'aquest mon a l'altre l'any 1897, al cel sia ell, sense que hagués comensat, a n-tant d: pertret reunit, l'edifici inmens.

Diuen que son fill D. Angel dú idea de acabar l'obra de son pare. (1) Deu ho fassa; però no sabem si será prest o tart. Y mentres tant passen els anys; no hi ha notícia de que l'obra tassa gayre via e estiga per a sortir: y d'altre vent creix d'una manera admirable y altament consoladora l'afició a la nostra llengua; batega aont-se-vulla el desig de coneixerla d'aprop; se manifesten per tot arreu les ganes d'estudiarla de prim conte per poderla parlar y escriure així com pertoca; y de llevant a ponent, de tramuntana a migjorn demanen. . . . el diccionari.

Y el diccionari no hi es. Y si esperam que surta tot sol com e's esclata-sanchs o que nos veng de l'ayre del cel, esperarem de bades. Si no hi ha qui 'l fassa, no estará fet may ni sortirà may.

Fentme aquestes reflexions y veent que ningú se movia per tal obra, y petxucat mil vegades perque jo no l'emprenia, a la fi me som resolt de sortir en mig, y cridar els amichs de la nostra llengua benvolguda, y proposarlos de emprendre l'obra magna del Diccionari.

(1) Aixó s'escrivia l'any 1900, y lo que hi ha de ver es que D. Angel vol publicar els materials lexicogràfics que deixá son pare, baix del nom d'*Inventari de la llengua catalana*, y ja n'ha donades mostres demunt dues revistes de Barcelona.

Per no anarme 'n just del meu cap y poder concretar qualque poch el pensament y esporsarlo a n-els amichs de la Ciutat y de la part forana y de fora-Mallorca, nos som aplegats una partida de vegades alguns companys dins la biblioteca del palau episcopal, que 'l Bisbe generosament y amb gran pler de la seua ànima ha posada a la la nostra disposició; y n' hem parlat d' asseguts, y trobam que, sense formació de Junta de cap classe, sense més organisme fonamental que el qui broll espontàniament de l' amor a la llengua, hem de cridar totes les persones que considerem indicades per aquesta empresa literària, convidantles *si en volen esser*; y constituirnos en societat, aont, sense categories ni diferències de major y menor, treballar qui més pugua per una obra de tanta transcendència.

II

Que es lo que volem fer

Aquest diccionari no ha d' esser just de la llengua parlada a Mallorca y parlada actualment, sino de la llengua qui amb lo nom de llemosina o catalana es coneguda y famosa dins el mon literari desde 'l sitgle XII, y es una de les branques més importants de la estensa, de la veneranda *llengua de oc*, la qual floria a les totes ja en el sitgle XI y reynava com cap altra d' Europa, desde el Loire fins a l' Ebre, desde 'ls Alps fins a l' Atlàntich; era la llengua usual de casi tots els trovadors d' Occident, l' única llengua vulgar qui en aquelles saons ja tenia literatura, gramàtica y diccionaris. Donchs d' aquella branca esponerosa d' aqueix arbre escels qui abrigava baix de les seues rames maternals tants de pobles y nacions, d' ont brollaven tants de cants de *Fe, Patria y Amor*; d' aqueixa branca, qui se va estendre y arrelá, com arren les muntanyes, y florí y se carregá de fruyts de vida, com les mares qui tenen la bendició del Senyor, desde 'l comtat de Tolosa y la senyoria de Montpellier, seguint per les estenses y opulentes regions dels comtats de Rosselló, Cerdanya, Urgell, Besalú y Barcelona, reynes de Mallorca, València y Múrcia, fins a les llunyanes y grandioses illes de Sardenya y Sicilia y els comtats d' Atenes y Neopàtria dins l' encantadora y veneranda Grècia; d' aquesta llengua gloriosa, qui abans del sitgle XVI ja havia tinguts escriptors tan sublims com el rey En Jaume lo Conqueridor, el B. Ramón Lull, Fr. Eiximenis, Sant Vicens Ferrer, En Bernat Metge, N' Ausies March, En

Juanot Martorell; d' aquesta llengua qu' ha resistides dins France y Espanya les ferestes, rabioses y redoblades investides del centralisme y uniformisme apoderats dels tronos de Europa y opressors implacables dels pobles; y ha triunfat de la absorció y esveiment que pretenien demunt ella les anomenades *llengües oficials*; d' aquesta llengua del bresol y del derrer sospir, d' aquesta llengua del cor, d' aquesta llengua estimadíssima, amb totes les seues variedats del Rosselló, Catalunya, Balears y València, amb totes les seues evolucions y creixenses del sitgle XI ensá; de la gran llengua catalana entesa així, ha d' esser el diccionari que volem fer, qu' anam a comensar. Volem reunir, fins allá ont nos sia possible, el tresor meravellós, volem fer l' inventari, tot lo complet que sabrem, de la riquesa, de la opulència imponderable, estupenda, que en paraules, frases, adagis, modismes y formes té escampada y espargida la nostra llengua dins els nombrosos monuments escrits dels seus fills del sitgle XI ensá, guardats dins biblioteques y arxius: riquesa y opulència qui brollen encara rabents, llampants, inestroncables, de la boca dels milenars de milenars de gent qui pobla Catalunya espanyola y Catalunya francesa, les Illes Balears y l' antich reyne de València.

III

Manera de realisar el pensament

§. 1. Com han d' esser les cèdules

Lo primer de tot, l' únic sistema prendidor, l' única manera acceptable de fer aquesta gran replega, aquest nombrós y casi interminable inventari de paraules, frases y formes en que ha de consistir el diccionari, es el sistema de *papeletas* o cèdules, això es, replegar les paraules, frases y formes, posantles a un trosset de paper quadrangular de 105 milimetres de llarch y 74 d' ample, escrivint per llarch.

Cada paraula, accepció o forma ha d' anar escrita al bell mitg de la cèdula, y, en retxa apart, el poble o regió aont es usada; y, si es treta d' un llibre o document inèdit, indicar amb tota eczactitut el titol y edició del llibre o document y la pàgina. Si es una paraula o forma poch coneguda o un adagi que no sia prou clar per referirse a res estrany, poren posarhi tot seguit una breu descripció o explicació; perque lo qu' es diu la definició, serà lo derrer que hem de formular, per motiu de que, fins que tenguem totes les accepcions, tots els sentits de la paraula, no porem definirla d' una

manera completa. Això no vol dir que, si un vol proposar una definició o aduir observacions sobre aquella paraula o forma, que no pugua ferho, y prou que le hi agrairem. No cregueu que 'l tamany que donam per les cèdules sia massa petit: per la major part de les paraules n' hi haurá prou. Si per qualcuna que tenga molt qu' explicar, el paper no basta, poren aferrarn'hi per un cap un altre d' igual, y, si no basten dos, aferrarn'hi tres, fins que hi haja qu' escriure. Així estalviarem molt de paper y molt d'emalum, perque de cèdules d'aquestes n' hi haurá d'haver no mils, sino milenars de milenars.

Elles llavò s' han de classificar per paraules, de manera que, aplegadas les de cada paraula, tenguem a punt el cabal que se necessita per fer l' article de cada una.

Per facilitar aquesta triadella, convé posar a n-el cornaló superior dret de cada cèdula la lletra inicial de la paraula a n-e que va dedicada la meteixa, y a n-el cornaló inferior de la meteixa banda han de posar el número que cada colaborador tenga a la llista de colaboradors, número que oportunament li donarán a fi de què a tota hora poguem sebre qualsevol cèdula qui l' ha presentada, y quantes n' ha presentades cada un, indicació que constará, si Deu ho vol, en el meteix diccionari, a la llista de colaboradors que hi haurá devant de tot.

Plenes les cèdules, els colaboradors les anirán entregant a qualsevol dels secretaris que hi ha nombrats o a l' autor de la present, quant y com los vendrá millor, y aquests les ordenarán y distribuirán a n-els colaboradors qu' hagen de fer la feyna principal, això es, els articles de les paraules en qu' ha de consistir el Diccionari.

Tal volta convendria no entregar les cèdules fins y tant que 'l colaborador crega tenir ja totes les d' una paraula o secció o llibre, a fi de poderles consultar y sebre les que té, per no repetirles, y les que no té, per enllestirles y completar la cosa. Amb això convé dexar a n-els colaboradors amplíssima llibertat.

§. 2. Les seccions: secció de monuments escrits.

Per fer la feyna amb orde y no repetirla debades, hem pensat de compartirnos en seccions, senyalant a cada una un ram especial, això es comanantli les cerques de totes les paraules, frases y modismes referents a n-aquell ram.

Ocorren tot d' una dos grans camps aont mourese y treballar aquestes seccions: Ier els monuments escrits en tots els sitgles de la llengua; 2.^{on} la llengua vivent en la boca dels pobles qui la parlen.

Els monuments escrits en tots els sitgles que la llengua conta d'eccezistència: aquest es el camp més pla; però ¡vaja si ho es ample y llarch! La vista s' hi pert.

Els qui hi vullen treballar, s' encarregarán d' un llibre qualsevol, pertanyent a la llengua, o, si aquest es molt gros, o el colaborador no té gayre coratge, d' una part de dit llibre, així com cadascú s' estim mes. La Societat s' encarrega de proporcionar llibres a n-els colaboradors que no 'n tenguen; y essent tants com son els llibres escrits en catalá, per estalviar temps, y, sobre tot, diners, que may basten per la mitat de les coses qu' un voldria, suplicam a tots els amichs qui tenguen llibres en la nostra llengua y no estiguen per colaborar en el diccionari, que fassen el favor per amor de Deu de posarlos a la nostra disposició, per que qualcú les pugua aprofitar, fent les cèdules de totes ses paraules.

Els colaboradors d' aquesta secció poren simplificar molt la seva feyna, no posant a cada cèdula el títol del llibre, sino just la página entre dos guionets deixant lloch devant per dit títol, però en tal cas no han de mesclar aqueixes cèdules amb altres, sino guardarles dins sobres y escriure demunt aquests: *Cèdules de tal llibre*. Y llavò els secretaris ja posarán a cada una el títol del llibre amb abreviatura per guanyar espay, ja que totes les referències han d' anar dins el cos del diccionari, a fi de que puguen sebre cada paraula d' ont es sortida, y els qui s' assemblen a Sant Tomás, ho puguen tocar amb ses mans.

Si el llibre de que un s' encarrega es una collecció de documents de diferents èpoques, convendrá, dèrrera l' indicació de la página, posarhi l' any a n-e que perteneix tal document.

Però quines paraules de tals llibres han de posar a les cèdules y quines han de deixar?

A n-el nostre entendre, hi ha que posarleshi totes, fins y tot les diferents formes de flexió o conjugació dels verps: amb lo ben entès que haventhi a qualsevol llibre tantes de paraules repetides, posades una vegada, ja n' hi ha prou. Ara si un no está cert de si una paraula ja l' ha posada, y li ha de costar gayre aclarirho, val més que la pos de bell nou, perque al temps d' anar a veure si la té o no, podrá fer, no sols la cèdula de dita paraula, sino la de trenta o corante paraules més; y el mal que pot venir de posar una paraula tres o quatre o cinch vega-

des, no més serà la mica de paper perdut, que no paga parlarne.

Per que les cèdules presentin les paraules, no rònegues, no mortes, sino vives, y amb tot el seu rellu y fent veure tot son valor, s' es mester posar a continuació de la paraula la frase del llibre aont figur, sempre que se tract de paraules o accepcions que no sien massa conegudes, perque n' hi ha moltes que un no necessita veure la frase aont se troben, per sebre qu' es que signifiquen: v. gr. *home, dona, casa, terra, camí*. Ara si tals paraules, ademés de l' accepció literal, en tenen d' altres d' analògiques o traslaticies, no tan usuals, convé posar la frase aont tals accepcions figuren. No podem donar retgles més precises sobre això: ja ho suplirà amb ventatge la discreció dels col·laboradors. Sols advertirem que, en cas de dupte si han de transcriure la frase, val més transcriurela, perque, com més frases les cèdules contenguen, més llum y orientació tendrán els col·laboradors que amb elles hagen de fer els articles de les paraules, y per consegüent més bo resultarà 'l Diccionari. Això de trascriure les frases troben que té una importància radical els competentissims filòlechs catalans: lo Dr. Joseph Balari y Jovany, D. Pompeu Fabra, lo Bisbe de Vich Dr. Torres y Bages, lo Dr. Antoni Rubió y Lluch, Mossen Jacinto Verdaguer, y moltes d' altres persones enteses que hem consultades, de Mallorca, Catalunya, Rosselló y València.

Segons nos adverteix oportunament el degá dels escriptors mallorquins y glòria venerable de Mallorca, D. Pere d' Alcántara Peña a una carta que sobre això 'ns ha escrita, hi ha que aprofitar el cabal que'ns ofereixen els diccionaris publicats fins aquí, que sien qualque cosa més que la repetició servil, indigna, de diccionaris anteriors. En aquest ram hi ha molt qu' espigolar. Se fa precís que una partida de col·laboradors emprenguen la tasca de posar a cèdules totes les paraules que aquest diccionari duen, juntament amb ses definicions que los posen; y quant aquestes paraules tenguen diferents accepcions, formes o modismes, dedicar a cada una una cèdula.

Aquest es el camí més segur per aplegar tot el tresor de la llengua escrita, qui es la part més abundosa, més selecte, més estimable de l' idioma, y llavó que inclou la part de llenguatge científich que tenim y que no més se troba dins els llibres, tota vegada que fa més de dos sigles que les ciències no parlen catalá, sino llatí o castellá o una altra de les ditxoses *llengües oficials*, y el llenguatge tècnich per tal motiu es completament foraster, fins a l' estrem d' haverhi *pobres d' esperit*, no dels que Cristo

anomená benaventurats, que se figuren que 'l catalá no serveix per les ciències per falta de nomenclatura tècnica, com si el catalá no fos estat, com fa notar el gran Menendez Pelayo, la primera llengua moderna en que parlá la filosofia, la ciència, per boca sobre tot del B. Ramón Lull.

Precisament perque les ciències, sobre tot les naturals, se son fetes tan envant del B. Ramón ensá, y han compostes y adoptades una mala fe de paraules, prenent els elements del llatí y del grech, tresor comú de les llengües neollatines, y del qual té dret el catalá de proveirse com qualsevol altra, ja que se tracta de l' heretat paterna, y fins al present no ha merescut que 'l declarassen bort, això es, desheretat, y, si qualcú ha pretengut o pretén declararlehi, es sense cap dret y contra tota justícia; precisament per tots aquells motius, no sols s' es mester replegar dels llibres la part riquíssima del llenguatge científich que tenim, sinó qu' hem de augmentar aquest tresor, adaptant a la nostra llengua els mots tècnichs de les diferents ciències y arts que desgraciadament no tenim, seguint les petjades dels sabis que en les altres llengües neollatines han fet lo meteix, això es, prenent els elements grechs o llatins d' aqueys mots y donantlos una desinença acomodada al geni de la nostra llengua.

Naturalment que aquesta tasca, l' haurán d' emprendre 'ls més lletraferits, els qui sápien una mica les tresques dins la filologia y la història de la llengua. Creym que no n' hem de passar fretura de gent així, que 'n tendrem abastament, si Deu ho vol.

Per restablir el llenguatge científich catalá, servirán una cosa de no dir les obres del B. Ramón, tota vegada qu' ell n' escrigué tantes y tantes en la nostra llengua, de teologia, de filosofia, de ciències naturals. També servirán molt les obres de Mestre Arnau de Vilanova, de Fra Eiximenis, els llibres ascètics, els de medicina, que n' hi ha prou, els sermonaris, les col·leccions legislatives o recopilacions de costums o usos de diferents ciutats y viles, els retglaments, constitucions y ordinacions de col·legis, gremis, corporacions civils y eglesiástiques, els Catecismes, Rituals y Consuetes de les diferents diòcesis y esglèsies de Catalunya, Balears, València y Rosselló, els protocols dels antichs notaris, y d' una manera especial els inventaris que setroben units a diferents escriptures, que son una mina riquíssima per la lexicografia. Amb una paraula, les biblioteques y arxius ben escorcollats ens retornarán una part molt grossa del llenguatge científich, que per una partida de causes llementables les derrerres generacions deixaren en mal hora arreconar.

Els amichs de papers vells ja poren veure si ens ne repleguen una bona partida d' aqueys que hem indicats com a mines del llenguatge científich o erudit, y si les nos dexen, per aprofitarlos per l' obra magna del Diccionari.

§. Mostra de les cèdules de la secció de monuments escrits

Per fer més tangible tot lo qu' hem dit sobre la manera d' enllestir les cèdules d' aquesta secció, presentarem un parell de mostres.

Suposem els quatre casos que pot haverhi: 1.er un col·laborador encarregat d' un llibre, y que aquest sia el tom III del famós y admirable *Tirant lo Blanch*; 2.^{on} un altre encarregat d' una collecció de documents de diverses èpoques, y que aquesta sia el tom VII del *Bolletí de la Arqueològica Luliana*; 3.er un altre encarregat d' una part de un diccionari, qualsevol dels que hi ha, v. gr. un tros corresponent a la lletra D del diccionari del P. Figuera; y

4.^{art} un altre que li venga bé fer cèdules d' aquí y de allà, sense encarregar-se de cap llibre.

Per e's tres casos primers copiemi tres trossets, y llavó hi farem les cèdules.

«Complides les festes e los embaxadors par-tits, lo Emperador sollicitava sos consells sovint sobre la guerra.....»

Tirant lo Blanch, T. III, cap. CXCIII.

Molt honorab'e mosenyer; ans de mes aprobeir me coman en gracia e merce vostra...»

Bolletí de l' Arqueològica. T. VII, p. 2.

«DA. segona persona singular de imperatiu de dar. *Da*.

DABLE. adj. lo qui se pòt fer. *Dable*.

DACTILICH, ca. adj. Pertanyent al peu del vérs dactilo. *Dactilico*, ca.

DACTILO. m. Cert peu de vérs. *Dactilo*.

DACTILOGIA, f. Art de parlar amb sos dits. *Dactilogia*..... etc.»

Fassem ara les cèdules d' aquests tres trossos, numerantles per llavó posarhi les notes que hi calrán:

F.

Festes.

—I.—

—I.—

89

C.

Complides: *complides* les festes.

—I.—

Nota que diu *complides* y no *cimplides*.

89

E.

E.

Conjunctió copulativa.

—I.—

89

L.

Les: *les* festes.

—I.—

—I.—

89

P.

Partits: complides les festes e los embaxadors partits.

—I.—

89

5

L.

Los: los embaxadors.

—I.—

89

L.

Lo: lo emperador.

—I.—

89

6

E.

Embaxadors.

—I.—

89

S.

Sos. solicitava sos concells.

—I.—

89

E.

Emperador.

—I.—

89

C.

Concells.

—I.—

89

S.

Solicitana.

—I.—

89

L.

La: la guerra.

—I.—

Bibliothèque

89

13

S.

Souint: solicitava sos concells souint.

—I.—

Sos: solicitava sos concells.

89

G.

Guerra.

—I.—

89

14

S.

Sobre: solicitava sos concells... sobre la guerra.

—I.—

Sobre: solicitava...

89

M.

Monsényer,

—2.—Doc. de 1478.

Forma antiga de monsenyor, sortida, no de l' ablatiu llatí, sino del nominatiu: Usada encara a Ivissa, y per Gandesa, Batea, Calaceyt y altres punts de per allá.

89.

M.

Molt: Molt honorable Monsenyer, ans de mes aproseir.

—2.—Doc. de 1478.

89.

A.

Ans: ans de mes aproseir.

—2.—Doc. de 1478.

89.

H.

Honorable: Molt *honorable* monsenyer, ans de mes aproseir, me comán en gracia... vostra...

—2.—Doc. de 1478.

89.

A.

Aproseir.

—2.—Doc. de 1478.

Forma antiga de proceder. Hi ha la pèrdua, molt frequent de la *d* entre vocals y el prefig *a* afeiat fora de lloch a la paraula.

89.

21

D.

De: ans de mes aproseir.

—2.—Doc, de 1478.

89.

M.

Me: me coman en gracia e merce vostra.

—2.—Doc. de 1478.

80.

22

M.

Mes: ans de *mes* aproseir.

—2.—Doc. de 1478.

89.

G.

Gracia: ans de mes aproscir, me coman en gracia e merce vostra.

—2.—Doc. de 1478.

89

C.

Coman: me *coman* en gracia vostra.

—2.—Doc. de 1478.

89

E.

E: en gracia e merce.

—2.—Doc. de 1478.

89

E.

En: me coman en gracia... vostra.

—2.—Doc. de 1478.

89

47871

D.

Da: segona persona singular de imperatiu de dar.

—157.—

89

29

M.

Merce: ans de mes aproseir me coman en gracia e merce vostra.

—2.—Doc. de 1478.

89

D.

Dable: adj. lo que se pot fer.

—157.—

89

30

V.

Vostrá: en gracia... vostra.

—2.—Doc. de 1478.

89

D.

Dactillogia: f. Art de parlar ab sos dits.

—157.—

89

33

D.

Dactillich, ca: adj. pertanyent al peu dactilo.

—157.—

89

R.

Realmes: per regnar | en tots los *realmes*.

J. Verdaguer, Bethlem, p. 53.

89

34

D.

Dactilio: m. Cert peu de vers.

—157.—

La terminació d' aquesta paraula no es catalana. Toca dir: *dactil*.

89

J.

Jovent: ¡Ay, ay la vida!, | la vida del *jovent*.

P. Orlandis, Poesíes, p. 49.

Sinònim de *joeses*, *gent jove*.

89

37

A.

Adoral: aucells de la gloria | volem a *adoral*.

J. Verdagner. Bethlem, p. 47.

Contracció de *adorarlo*, suprimint la r y invertint l' article, cosa frequentíssima.

89.

A.

Arribar: voldria *arribar* y *moltre*.

M. Aguiló. Recorts de juvenesa, p. 40.

Modisme que significa arribar tot d' una a lo que un voldria.

89.

38

M.

Molsuda: dormir en la *molsuda* arena

P. Orlandis, Poesíes, p. 56.

89.

C.

Cativat: cativat pe 'l recort sant | de la Verge mallorquina.

M. Costa, Poesies, p. 26.

89.

C.

Cuyta: ta amable *cuyta* de obrir.

M. Aguiló, Recorts de juvenesa, p. 47.

Sinònim de frissansa.

89.

M.

Mantell: mantell immens que rossega.

M. Costa, Poesies, p. 33.

89.

A.

Albada: 'l albada | ab s' estel de clara llum

M. Aguiló, Recorts de juvenesa, p. 71.

89.

entès y se puguen repartir la feyna, considerantse com d' una sola secció.

Vetaquí, donchs, la llista:

SECCIONS

Teologia

1.—TEOLOGIA GENERAL: Divina Revelació en l' Antich y Nou Testament: arguments de la meteixa.

2.—Llochs Teològichs o Fonts de la Revelació.

3.—TEOLOGIA ESPECIAL: Eczistencia de Deu y la seua Essència; Atributs divins. (Vid. Secc. 23).

4.—Unidat y Trinidad de Deu.

5.—Deu Creador del mon, àngels y homo. Elevació d' àngels y homo a l' orde sobrenatural y cayguda d' uns y altre.

6.—Cristo, ver Deu y ver homo; Cristo Salvador.

7.—Maria Santíssima: la seua dignitat, privilegis, advocació. Veneració, advocació e intercessió dels Sants.

8.—Gràcia de Cristo; Gràcia actual; Gràcia habitual; Mèrit; Virtuts infuses.

9.—Novíssims; La comunió dels Sants.

10.—TEOLOGIA MÍSTICA-ASCÈTICA. Prenonçions; Perfecció espiritual: naturalesa, noció, qualitats y bens de la Perfecció.

11.—Vies de perfecció: Via Purgativa: generalitats; pràctica: defectes a purgar y passions a dominar; purgació dels sentits exteriors y dels interiors; oració y mortificació.

12.—Via Il·luminativa: generalitats y obres de la meteixa (virtuts teològichs; virtuts cardinals.)

13.—Via Unitiva: generalitats; obres de la meteixa.

14.—TEOLOGIA MORAL: Actes humans: consciència, Lley, pecats, virtuts, preceptes.

15.—Justícia y Dret: restitució.

16.—HERMENÈUTICA SAGRADA: Sagrada Escripтура: Autoritat, Inspiració, Autors. Canon y Llibres apòcrifs. Edició de la Sagrada Escripтура: Text primitiu, Versions, impresió.

17.—Interpretació de la Sagrada Escripтура: sentits; regles; concordances; figures; símbols. Arqueologia y Cronologia Sagrades.

18.—Llibres Legals, Històrics y Sapiencials del Antich Testament; Profetes Majors y Menors. Llibres del Nou Testament.

Filosofia

19.—Llògica: Dialèctica y Crítica.

20.—Ontologia.

21.—Cosmologia. (Vid. Secc. 279).

22.—Psicologia: Antropologia.

23.—Teodicea, (Vid. Secc. 3).

24.—Ètica y Dret Natural.

Dret Canonich

25.—Principis. Fonts del Dret Canònic; colleccions canòniques.

26.—Persones de la Iglèsia: Constitució de la meteixa: Jerarquia d' Orde y de Jurisdicció: graus y actes de cada una.

27.—Ordes Relligiose; congregacions; germanats y confraries; associacions piadoses: organisme y vida de les meteixes.

28.—Coses eglésiàtiques: Sagraments; sagramentals; cerimònies y funcions sagrades (Litúrgia.)—Sufragis y obres pies.

29.—Rellíquies dels Sants.

30.—Festes, dijuns, penitències.

31.—Edificis destinats a la Sagrada Litúrgia y ses dependències. (Vid. Secc. 408 y 409).

32.—Vasos sagrats, custòdies, ostensoris; adre d' altar. Mobiliari; robes y ornaments de iglèsia.

33.—Enterraments y ses diferents classes y tot lo referent a n-aquest ram.

34.—Hospicis y hospitals y tot lo referent a n-aquest ram. (Vid. Secc. 418 y 419.)

35.—Edificis destinats a l' ensenyansa eglésiàstica. Seminaris: organissació y règimen. (Vid. Secc. 54 y 421.)

36.—Bens temporals; oblacions, obvencions, deumes y primícies.

37.—Beneficis, capellanies y demás fundacions piadoses; diferents classes y coses pertanyents a les meteixes.

38.—Penes: penitències y censures.

39.—Delictes: contra Deu, contra les coses espirituals, contra les temporals y contra el proisme. (Vid. Secc. 67.)

Dret Civil

40.—Dret: Idees generals: *Dret Internacional* o de gents: públich y privat. Doctrina:

tractats de pau y d' amicitia, d' aliança, d' estradicció, de relacions civils, de propietat literària, de comers.

41.—*Dret Politich* o Constitucional: Dret fonamental; Poder Moderador; Monarquia (Lley de successió, Casa Real, Prínceps, Infants); Oligarquia, Democràcia, República; Realesa y Soberanies mig-ivals.

42. Constitució: Poder Legislatiu: Senat, Congrés. Antigues Corts. (Vid. Secc. 415).

43.—*Dret Orgànic*: Lley Provincial: Governadors; organismes d' administració; Sanitat Provincial; Orde públich; subdelegacions. Lley Municipal: Batles; Municipis; organismes; Sanitat local. Organismes antichs que 'ls Provincials y Municipals d' ara substituiren. (Vid. Secc. 413, 325, 345, 419 y 420).

44.—*Dret administratiu*: Governació: Antichs Concells d' Estat. Ministres. Lleys de Polícia y Sanitat antigues y modernes. (Vid. Secc. 413, 325, 345, 419 y 420.)

45.—Administració: Hisenda general, provincial y municipal: organismes de la Hisenda pública; antich Fisch Real; Real Patrimoni:

46.—Aduanes.

47.—Contribucions, tallcs, gavelles: repartiment y cobrança de les meteixes.

48.—Estadística: cadastres; empadronaments; noms propis y llinatges; noms de ciutats, viles, llogarets y possessions (masies).

49.—Sistemes monetaris: Seques; fabricació de moneda.

50.—Sistemes de pesos, mides y mesures.

51.—Lleys d' aygues; antigues y modernes: siquiers, batles d' aygua, sindicats.

52.—Retglaments de camins, ferro-carrils, telegrafs y telefons; Comunicacions y Correus. (Vid. Secc. 140 y 294.)

53.—Lleys de mines. (Vid. Secc. 301 y 302.)

54.—Lleys d' Instrucció pública: Institucions antigues y modernes: Estudis Generals; Universitats; Col·legis; Escoles especials; Instituts de 2.ª Ensenyansa; Instrucció primària; Exàmens; Títols acadèmichs; Ateneus y Acadèmies de Literatura y Belles Arts. (Vid. Secc. 35 y 421.)

55.—*Governació*: Jurisdicció Militar: Lleys constitutives dels eczèrcits; organismes militars y funcions pròpies de cada un; unitats orgàniques y administratives; categories; cartilles de uniformidat; condecoracions; Ordenances; Reglaments; Acadèmies Militars; Divisió territorial; forses irregulars.

56.—Indústries Militars: material de guerra; fàbriques de productes militars; material d' Artilleria, d' Enginyers, d' Administració militar, de Sanitat.

57.—Tàctica y estratègia.

58.—Còdich militar; concells de guerra; establiments penals; procediments.

59.—Art Militar antich: Jerarquies; privilegis; ordenances.

60.—Ordes Militars antigues: la llur constitució y organismes.

61.—Art Militar antich: vestuari; guarniments.

62.—Art Militar antich; armes ofensives y defensives, de combat y de siti: armadures.

63.—Eczercicis y festes militars.

64.—*Marina de Guerra* antiga y moderna: noms de les naus. La seua construcció. (Vid. Secc. 89 y 425).

65.—Armeig militar de les naus.

66.—Personal y divises de la Marina de guerra: organismes.

67.—*Dret Penal*: antich y modern. Retgles generals; delictes, faltes y penes; indults y amnisties. (Vid. Secc. 29.)

68.—Establiments de correcció; eczecucions; ministres y instruments de tortura. (Vid. Secc. 422.)

69.—*Dret Civil*; Lleys; sos efectes y retgles per la llur aplicació.

70.—Persones.

71.—Bens; propietat y les seues modificacions. (Vid. Secc. 39.)

72.—Diferents maneres d' adquirir la propietat.

73.—Obligacions y contractes.

74.—Lleys hipotecàries; capbrevacions.

75.—Lleys del Notariat.

76.—*Dret Mercantil*: Còdichs de comers.

77.—Registre mercantil; llibres y contabilitat del comers.

78.—Disposicions generals sobre contractes de comers.

79.—Llochs y cases de contractació mercantil. (Vid. Secc. 420.)

80.—Agents mediadors del comers y llurs obligacions.

81.—Lleys de Borsa: operacions bursàtils.

82.—Companyies mercantils.

83.—Banchs y cases de camvi.

84.—Contractes especials del comers.

85.—Botiguers y tenders: cases de comers: amos; dependents. Viatjants del comers.

86.—Marxandos y venedors a la menuda. Plassers y plasserers.

87.—Esposicions: universals; particulars; especials y tot lo referent a n-aquest ram.

88.—*Comers maritim*: naus: antigues y modernes; els seus noms.

89.—Naus: la seua construcció y reparacions; mestres y treballadors que hi prenen part. Dressanes. (Vid. Secc. 64 y 425).

- 90.—Naus: armeig y personal.
 91.—Naus: maniobres; lastres.
 92.—Naus: direcció dels vents: estat del cel y de la mar.
 93.—Persones qui intervenen en el comer marítim.
 94.—Contractes especials del comer marítim: nòlits.
 95.—Soscayres, perjuys y accidents del comer marítim; justificació y liquidació de les averies.
 96.—Reglament de Marina.
 97.—Inscripció marítima.
 98.—Hipoteca naval.
 99.—Suspensió de pagaments; bancarrotes y abatiments (quebres).
 100.—Prescripcions.
 101.—*Poder Judicial*: fors comuns y especials.
 102.—Orde Judicial y Fiscal, antich y modern: Tribunals Supremes; Audiències Territorials y Provincials; Jutjats de 1.ª Instància y Municipals; aussiliars y ministres dels Tribunals. (Vid. Secc. 414).
 103.—Advocats y procuradors.
 104.—Dret Processal: civil y criminal.

Lletres

- 105.—Filologia; Gramàtica; Lèxica.
 106.—Preceptiva literària: producció literària; prosa y vers.
 107.—Teatre: personal y material; representacions.
 108.—Periòdichs y Revistes.
 109.—Història; Cròniques; Cronologia.
 110.—Paleografia; Arqueologia; Numismàtica; Diplomàtica.
 111.—Arxiuers y Bibliotecaris.

Matemàtiques

- 112.—Aritmètica.
 113.—Algebra.
 114.—Geometria.
 115.—Trigonometria.
 116.—Càlculs.

Física

- 117.—Matèria: propietats generals; forces.
 118.—Atracció universal; gravitat; densitat.

119.—Pèndul, balansa: propietats particulars.

120.—Hidrostàtica; equilibri y pressions dels líquits.

121.—Pesos específichs: areòmetres.

122.—Hidrodinàmica: capilaritat; endòsmosis.

123.—Gasos: baròmetre; areòstats; paracaygudes; màquina pneumàtica; sifons; bombes.

124.—Acústica: sons, ecos; teoria física de la música.

125.—Calòrich: termòmetres; piròmetres; manantials o fonts de calor; Calorimetria; dilatació; camvis d'estat.

126.—Higrometria.

127.—Conductibilitat; irradiació.

128.—Màquines de vapor: diferents aplicacions.

129.—Ferro-carrils. (Vid. Secc. 294).

130.—Calefacció: xemenees; foganyes; estufes; calorífers.

131.—Òptica: Llum; reflectiment; refracció; miralls.

132.—Espectre solar; instruments d'òptica: ulleres; microscopis; telescopis; fotografia; cinematografia.

133.—Visió: estereòscop; miopia; presbícia, etc.

134.—Magnetisme: imans: brúxoles.

135.—Electricitat: electrisació; electròscop.

136.—Màquina elèctrica; efectes elèctrichs; pila elèctrica.

137.—Galvanoplastia.

138.—Electro-magnetisme.

139.—Electrodinàmica, solenoyts.

140.—Telegrafs elèctrichs; ferrocarrils y tranvies elèctrichs; telefonia. (Vid. Secc. 52, 294 y 295).

141.—Fenòmens d'inducció: corrents termoelèctriques; diamagnetisme.

142.—Electroquímica: fonografia.

143.—Electricitat animal.

Química

144.—Alquimistes; transmutació dels metalls.

145.—Aygua y els seus components; aygues minerals; destilació.

146.—Anàlisis; síntesis; àtoms; mescles y combinacions; àcits; òxits; sals.

147.—Afinidat; equivalents; pesos atòmichs; fórmules; metalls y metalloyts; cossos simples y composts; ayre y sos components.

148.—Carbó; ácit carbònic; aplicacions industrials.

149.—Gasos d' illuminació; motors de gas.

150.—Combustibles; composts ozigenats del nitrogeni; amoniach; nitrats; la llur fabricació.

151.—Sofre y els seus composts; llurs aplicacions agrícoles, terapèutiques e industrials; fabricació del ácit sulfúric.

152.—Fluor; gravat demunt vidre: clor; blanqueig y desinfecció: composts.

153.—Fosfor: candeletes fosfòriques; fosfats; superfosfats; aplicacions agrícoles d' aqueys; fochs-follets, llumet de Sant Telm.

154.—Arsènich y els seus composts: contraverins. (Vid. Secc. 250, 336 y 352).

155.—Metalls; aleacions; amalgames.

156.—Potassa; sossa; composts.

157.—Cals y magnèsia; composts.

158.—Alums; laques; vidres; porcellanes; ceràmica en general. (Vid. Secc. 438.)

159.—Metalls en general; metallúrgia.

160.—Metalls preciosos.

161.—Química orgànica: generalitats.

162.—Cel·lulosa; fibres testils.

163.—Amidó y fècules.

164.—Gomes y reines.

165.—Sucres: la llur fabricació.

166.—Albúmina; gluten, etc.

167.—Alcohols: transformacions amb éter, ácit láctic, ácit acètic, panificació, vinagres.

168.—Materies saïmoses; seu, mantegues, olis, essències.

169.—Matèries abstractives; matèries colorants.

170.—Alcaloyts: àcits orgànichs.

171.—Química orgànica animal: generalitats.

172.—Ous, llet, sanch.

173.—Carn muscular, pell, teixits cornis, ossos, escrementos.

Historia Natural

174.—*Anatomia y Fisiologia general*: osteologia, Miologia, Neurologia, (Vid. Secc. 323, 326, 342 y 344).

175.—Orgues dels sentits y les llurs funcions.

176.—Orgues de la veu y les llurs funcions.

177.—Orgues de la digestió y les llurs funcions.

178.—Orgues de la respiració y les llurs funcions.

179.—Orgues de la circulació y les llurs funcions.

180.—Orgues de la secreció y les llurs funcions.

181.—Funcions del aparat motor.

182.—Reproducció.

183.—Sensibilitat: eyma, sonambulisme, inervació, magnetisme animal, hipnotisme.

184.—*Zoologia*: Tacsonomia: gènere; espècie; frase; sinonímia.

185.—Vertebrats: mamífers: Rasses humanes.

186.—Cuadrumans; rates pennades o rats-pennats (rates amb ales); insectívors (qui viuen d' insectes).

187.—Carnissers (feres).

188.—Pinnípedes (de peus en forma d' aletes); desdentats.

189.—Proboscideus (de nas en forma de trompa); paquiderms (de pell ben gruixada); solípedes (de pota no xapada).

190.—Remugants.

191.—Sirenis (en forma de sirena).

192.—Cetacis (belena, molar, etc).

193.—*Aus*: carnisseres.

194.—*Aus* corredores; enfiladisses; prendidores (qui prenen els aliments amb les arpes): lloros; cotorres, etc.

195.—*Galli*: àcics: aviram.

196.—Aucells: selvatges y de casa.

197.—*Aus* aquàtiques.

198.—Reptils: llurs diferents castes.

199.—Amfibis: llurs diferents castes.

200.—Peixos; caràcters; divisions; cries.

201.—Peixos d' ossa y d' escat.

202.—Peixos tenrumosos (cartilaginosis).

203.—Insectes: caràcters; divisions.

204.—Espècies útils.

205.—Espècies nocives.

206.—Espècies indiferents.

207.—Aranyes: llurs diferents castes.

208.—Crustacis: caràcters.

209.—Cuchs: caràcters.

210.—Moluschs: caràcters; espècies.

211.—Ostres: cria.

212.—Perles: pescadors de perles.

213.—Zoòfits: caràcters; espècies.

214.—Corals: pescadors de coral.

215.—Esponges; pescadors d' esponges.

216.—Infusoris: espècies.

217.—Geografia zoològica.

218.—Microbis.

219.—*Botànica*: Anatomia y fisiologia general.

220.—Soca, branques, fulles: les llurs funcions.

221.—Rels, pom, patata: les llurs funcions. (Vid. Secc. 458 y 460.)
 222.—Flors y fruyts.
 223.—Tacsonomia botànica.
 224.—Fitografia; divisions.
 225.—Plantes cereals. (Vid. Secc. 452.)
 226.—Llegums. (Vid. Secc. 452.)
 227.—Ferratges. (Vid. Secc. 358).
 228.—Plantes tintoreres. (Vid. Secc. 459).
 229.—Plantes olioses. (Vid. Secc. 454 y 455).
 230.—Hortolisses. (Vid. Secc. 461).
 231.—Plantes de jardí. (Vid. Secc. 461 y 466 a 472).
 232.—Plantes econòmiques e industrials.
 233.—Plantes de paret y enredaderes.
 234.—Arbres de llenya d' obrar. (Vid. Secc. 356, 466 y 472).
 235.—Arbres fruytals. (Vid. Secc. 462 a 474).
 236.—Carbó vegetal: carboners. (Vid. Secc. 416 y 559).
 237.—Espècies criptògames en general: Bolets, gírgoles, esclata-sanchs, etc.
 238.—Líquens: barba d' arbres y pedres; Musch (molsa).
 239.—Geografia botànica.
 240.—*Mineralogia*: idees generals.
 241.—Cristallografia: Lleys y anomalies.
 242.—Caràcters òptichs; caràcters físichs en general; caràcters químichs.
 243.—Classificació de les espècies.
 244.—Pedres precioses: aont se congrien,
 245.—Cuarç y ses classes: jaspes.
 246.—Sofre: sulfats.
 247.—Sals alcalines.
 248.—Nitro; nitrieres.
 249.—Sal comuna; salines.
 250.—Minerals medicinals y verinosos. (Vid. Secc. 154, 336 y 352).
 251.—Pedreny de construcció. (Vid. Secc. 289 y 517.)
 252.—Calisses: marbres; pedra viva.
 253.—Guix y ciment: preparació d' un y altre. (Vid. Secc. 518).
 254.—Fosfats.
 255.—Mineria: metalls.
 256.—Mines de ferro.
 257.—Mines de coure.
 258.—Mines de cobalt, zinch y plom.
 259.—Mines d' estany.
 260.—Mines d' argent viu.
 261.—Mines de plata y de platí.
 262.—Mines d' or.
 263.—Mines d' altres metalls.
 264.—Silicats en general: argiles; vidres; gerrers; ollers; vidriers. (Vid. Secc. 158, 528 y 566).

265.—Combustibles: lignit, carbó de pedra.
 266.—Geografia mineralògica.
 267.—*Geologia*: preliminar.
 268.—Geografia astronòmica.
 269.—Orografia.
 270.—Hidrografia.
 271.—Causas actuals y esternes: espeleografia.
 272.—Volcanisme; terratremols.
 273.—Causas fisiològiques.
 274.—Geognèsia: roques fogueres; roques volcàniques; roques de sediment; roques metamòrfies.
 275.—Roques d' origen orgànich: reines; betums; carbons.
 276.—Paleontologia; fòssils.
 277.—Terrenys: divisió y classes. (Vid. Secc. 446).
 278.—Geologia aplicada.
 279.—Geogènia: doctrines cosmològiques. (Vid. Secc. 21).
 280.—*Meteorologia*: metèors; generalidats.
 281.—Vents, ventades, fiblons de vent.
 282.—Boyres, núvols, pluges, neus, calabruix, gelades.
 283.—Metèors lluminosos; llamps; arch de Sant Martí; aubes boreals.
 284.—Climes.

Aplieació de les ciències exaetes y físiques:—Enginyeria

285.—CONSTRUCCIÓ: preliminar: *Topografia*; alsament de plans, agrimensura, nivellació, taquimetria, fotografia topogràfica, etc. (Vid. Secc. 395).
 286.—Geometria descriptiva: Estereotomia (tall de pedres, fusta, ferro); Perspectiva; ombres; gnomònica, etc.
 287.—Mecànica aplicada: resistència de materials; hidrostàtica; hidrodinàmica; motors y màquines; estabilitat de voltes, murs, bigues, ponts, etc. Estàtica gràfica.
 288.—Coneixements tecnològichs: picapedreria, fusteria, ferreteria, etc. (Vid. Secc. 516 a 543).
 289.—Construcció propiament dita: explotació de pedreres; sondeigs; fonaments de vàries classes: Obres de terra, consolidació de talussos, construcció de murs, voltes, trispols cuberts, ponts de totes classes, pous y túnells; pous artesianos, galeries, minats, etc. etc. (Vid. Secc. 251, 516, 517, 520 y 521).
 290.—Dibuix de vàries classes: representació

gràfica completa de les obres.—Planimetria. (Vid. Secc. 426).

291.—Dret administratiu: Legislació. Plechs de condicions: generals, facultatives y econòmiques per l'execució de les obres.

292.—Presuposts: midació de les obres y avaluació.

293.—Enginyeria de Camins, Canals y Ports: Carreteres: trassat, construcció, conservació; arbres de la vorera.

294.—Ferro-carrils: Estudi, construcció, conservació y explotació tècnica y administrativa. Material físc, mòvil y accessori.—Estacions; personal. (Vid. 129 y 140).

295.—Tranvies de sanch, de foch, elèctrics. (Vid. Secc. 52 y 140).

296.—Canals de navegació y de regar: trasat, construcció, conservació y explotació.

297.—Ports: estudi, construcció y conservació. Dragats.

298.—Faroles: estudi, construcció y conservació. Boyes y maletes (*valizas*) (Vid. Secc. 552).

299.—Obres sanitàries: proveiment d'aigües a les poblacions; clavegueres (alcantarillat); aprofitament d'aigües brutes; calefacció y ventilació d'edificis. (Vid. Secc. 419 y 420).

300.—*Enginyeria de mines*: Principis de la propietat minera: accessió; ocupació; regalia; coses *minius*. (Vid. Secc. 53).

301.—Concessions mineres: substàncies minerals que son objecte de concessió. Manera de adquirir concessions dins Espanya: Registre; Demarcació; Títol de propietat; Denúncia; Caducitat; Pertenències mineres; Pertenències incompletes; Espays franchs; Terreny franch; Drets de pertinenències; Canon de supercífie. (Vid. Secc. 53).

302.—Llits o congriadors metalífers: masses; capes; mantells; banchs; bessades; fils taules, de contacte, de rosari; vetes; venes y agulles; congriadors de tragí.

303.—Accidents dels congriadors: falles; salts; cavalls; aixamplades y estrenyements; direcció; inclinació; enfonyaments.

304.—Investigació: calicata; galeria; pou; capdevallada; sondeig.

305.—Obratge: sistema d'obrar: a cel ubert; amb banchs per avall; de través; de buyts y pilars; per enfonsament; per dissolució.

306.—Fortificació de l'obratge: per paredors; per llenyamades: ademes.

307.—Aixugament y extracció: amb mines; amb pous y bògits o altres màquines,

308.—Preparació mecànica de les menes o concentració dels minerals.

309.—Engrunament y neteig: amb *bocarts*; amb engrunadors; amb moles. Esllotament y

clarificació: amb rodes; amb garbell's; amb torns (cilindrics y cònichs).

310.—Preparació mecànica especial per la hulla. Ademés de la general, té l'aglomeració per fer els pans amb matèria aglutinant y sense cap ciment.

311.—Oficines de benefici: forns de Cuba, comuns, castellans, de gran tiranya, alts, mig-alts forns de reverber; forns de cristalls y retortes; fargues catalanes; forns de calcinació; forns de refinar; forns de *copela*, (Vid. Secc. 522).

312.—Aparats accessoris, Ventiladors; muntacàrregues; xemenees; cambres; tremuja; grelles; basse; canó.

313.—Electrolisis: mètodes per la obtenció dels metalls.

314.—Docimàsia: Ensaigs per la via seca, per la homida; ensaigs volumètrics; de bufador; reactius: gangues; fundents; escolims; mates: ensaigs de les diverses menes.

315.—Enginyeria Militar: personal, material, treballs, construccions. (Vid. Secc. 410 y 411).

316.—Enginyeria de Boschs y Garrigues: Selvicultura, Ordenació y Estimació de boschs y garrigues, Legislació forestal.

317.—Indústries forestals: aprofitament de fusta y llenya; carbó vegetal; indústria reinera, de suro, de pauma, d'espart etc: aprofitament y aplicacions de les escorxes y pells dels arbres. (Vid. Secc. 236, 514 y 561).

318.—Enginyeria agrònoma: personal, material, treballs.

319.—Enginyeria industrial: personal, material, treballs. (Vid. Secc. 424).

320.—Enginyeria electricista: personal, material: treballs.

Medicina

321.—Ciències mèdiques: principals y auxiliars.

322.—Biologia: Vida, salut y malaltia.

323.—Anatomia humana: descriptiva y topogràfica. (Vid. Secc. 174).

324.—Fisiologia. (Vid. Secc. 174 y 344.)

325.—Higiene: privada y pública. (Vid. Secc. 43, 44, 345, 419 y 420).

326.—Histologia: anatomia general. (Vid. Secc. 174 y 341).

327.—Patologia general. (Vid. Secc. 346).

328.—Matèria mèdica. (Vid. Secc. 349 y 390).

329.—Terapèutica.

- 330.—Art de receptor.
 331.—Patologies especials: mèdica, quirúrgica, etc.
 332.—Art d'embenements, apòsits y aparats.
 333.—Operatòria quirúrgica: manual e instrumental, incruenta y cruenta.
 334.—Obstetrícia: gestació normal y anormal, y parts qui segueixen a n-aquests estats.
 335.—Clíniques (pràctiques): mèdica, quirúrgica, etc., etc. (Vid. Secc. 351 y 355).
 336.—Tocsicologia (verins): enverinaments. (Vid. Secc. 154, 250 y 352).
 337.—Medicina legal.
 338.—Historia de les ciències mèdiques.
 339.—Especialitats més usuals.

Veterinària

- 340.—Animals domèstichs útils a l' homo: aussiliars; alimenticis; industrials; medicinals; accessoris o d' ornat.
 341.—Histologia comparada. (Vid. Secc. 326).
 342.—Anatomia d scriptiva dels animals domèstichs: (Vid. Secc. 174).
 343.—Morfologia o exterior del cavall y principals animals domèstichs: belleses y defectes. Mecànica animal. Aploms; Proporcions. Capes o pels y modo de ressenyar.
 344.—Fisiologia comparada y ezercicis de vivissecció. (Vid. Secc. 174 y 324).
 345.—Higiene. (Vid. Secc. 43, 44, 325, 419 y 426).
 346.—Patologia general. (Vid. Secc. 327).
 347.—Patologia especial.
 348.—Terapèutica.
 349.—Farmacologia. (Vid. Secc. 328, 390 y 392).
 350.—Art de receptor.
 351.—Clínica mèdica. (Vid. Secc. 335 y 355).
 352.—Tocsicologia. (Vid. Secc. 154 y 336).
 353.—Medicina legal veterinària.
 354.—Operacions, apòsits, embenements.
 355.—Clínica quirúrgica. (Vid. Secc. 335).
 356.—Tacologia.
 357.—Procediment de l' art de ferrar y forjar.
 358.—Regoneixement de sanitat dels animals; enginys y frauds dels venedors y compradors per enganyar els veterinaris (menescals).
 359.—Agricultura: Praticultura: prats permanents; prats artificials; prats intercalats; fa-

mílies qui constitueixen prats. (Vid. Secc. 227 y 461).

360.—Zootècnia o ciència de la producció animal: millorament dels animals domèstichs; aclimatació; entroncaments; consanguinitat; degeneració de les rasses; productes dels animals domèstichs; productes que treuen dels morts.

361.—Hipocultura o cria del cavall: castes.

362.—Cria de l' ase; castes d' ases.

363.—Cria de muls y mules; castes.

362.—Bovicultura o cria, guarda y esment del bestiar de bovim.

365.—Ovicultura o cria, guarda y esment del bestiar de llana: Castes de bestiar. Llet, formatge. Llana: tosa y neteig.

366.—Cabricultura o cria, guarda y esment del bestiar de cabrum: castes de bestiar.

367.—Coiricultura o cria, guarda y esment del bestiar de cerra: castes de bestiar.

368.—Guardians en general. Llochs aont tanquen el bestiar.

369.—Cunicultura o cria dels cunills; castes. Cunillers.

370.—Galliniculture o cria de gallines; castes. Galiners; incubació o empollament dels ous: artificial y ornitològica: cria dels polls.

371.—Cria y esment dels indiots y pagos rea's.

372.—Cria y esment de l' ànech y demés animals de ploma consemblants.

373.—Columbicultura o cria y esment de coloms: castes de coloms, colomers; lleys consuetudinàries dels colomistes.

374.—Apicultura o cria y esment d' abelles; castes. Sistemes ficistes y movilistes. Caseres; aixams, mel; cerut, cera.

375.—Sericultura o cria y esment de les cuques de seda. Castes de cuques.

376.—Piscicultura o cria y esment de peixos.

377.—Cria de cans: castes y varietats.

378.—Cria y esment dels demés animals de casa.

379.—Policia sanitària. Enzoòties; epizoòties. Inspecció de carns y queviures.

338.—Jurisprudència veterinària. Vicis rehdhitoris en los animals domèstichs.

Farmàcia

381.—Preliminars: Potecaria: condicions qu' ha de reunir el local; utensilis, instruments, aparats.

- 382.—Pesos y mesures; sistema adoptat.
 383.—Pes específich: unidats de comparació.
 384.—Termometria: indicació de l' escala adoptada.
 385.—Pulverisació: noms de los diferents graus de pols y determinació de los cedassets corresponents.
 386.—Maceració; digestió; infusió y licsivació (lleixivació); manera de practicar certes operacions.
 387.—Conta-gotes normal: determinació de les seues condicions.
 388.—Ròtuls reglamentaris per la dispensació de medicaments molt actius o tòxichs, lò meteix per l' us intern que per l' estern.
 389.— Abreviatures y signes convencionals.
 390.—*Text*: Matèria farmacèutica: procedència y caràcters. (Vid. Secc. 328).
 391.—Productes químichs: descripció, sinònims, pes atòmich molecular, caràcters físichs: procediments de preparació; reparació; acció terapèutica y dosis.
 392.—Preparacions farmacèutiques: clarificació y nomenclatura; procediments operatoris; reposició e incompatibilitats; acció terapèutica y dosis.
 393.—Farmàcia veterinària: fórmules d' us esclusiu en medicina veterinària; preparacions; dosis, etc. (Vid. Secc. 349).

Belles Arts

- 394.—*Arquitectura*: Personal.
 395.—Construcció. (Vid. Secc. 285).
 396.—Estils amb tots llurs elements: megalítich; ciclòpich; druídich; celtibèrich.
 397.—Egipci.
 398.—Babilònich y Caldeu.
 399.—Xinesch,
 400.—Indich.
 401.—Grech y greco-romá.
 402.—Bizanti.
 403.—Románich.
 404.—Ogival.
 405.—Arábich, moresch y muzarab.
 406.—Plateresch.
 407.—Estil del Renaixament: barroch, xurri-gueresch, pseudo-clássich.
 408.—Arquitectura Relligiosa: basíliques, catedrals, iglésies, oratoris, amb totes llurs parts y elements. (Vid. Secc. 31).
 409.—Accessoris y dependències de les iglésies. (Vid. Secc. 31.)

- 410.—Arquitectura Militar: Fortificacions. (Vid. Secc. 56 y 315).
 411.—Edificis militars y accessoris. (Vid. Secc. 56 y 315).
 412.—Arquitectura Civil: edificis d' habitació particular.
 413.—Edificis administratius: Cases Consistorials, Governos de Províncies, Diputacions Provincials, Ministeris. (Vid. Secc. 43 y 44).
 414.—Edificis judicials: Palaus de Justicia: Tribunal Suprem, Audiències, Jutjats de 1.ª Instància y Municipals. (Vid. Secc. 102).
 415.—Edificis legislatius: Congrés de Diputats, Senat. (Vid. Secc. 42).
 416.—Monuments honorífichs: portes de ciutats; archs de triunf, estátues.
 417.—Menuments fúnebres: tombes, mausoleus, necròpolis.
 418.—Edificis de Beneficència. (Vid. Secció 34).
 419.—Edificis de Sanitat y Curació (Vid. Secc. 34, 43, 44 y 299).
 420.—Edificis d' utilitat pública y policia de població: matadors, mercats. (Vid. Secc. 43, 44, 79 y 299).
 421.—Edificis d' Instrucció y Educació científica, Literària y Artística. (Vid. Secc. 35 y 54).
 422.—Edificis de correcció y penitenciaris. (Vid. Secc. 68).
 423.—Edificis d' esplay y solás.
 424.—Edificis comercials e industrials. (Vid. Secc. 319).
 425.—Arquitectura Naval: personal; material; traballs. (Vid. Secc. 64 y 89).
 426.—*Pintura*: ses diferents classes y gèneros; dibuix. (Vid. Secc. 290).
 427.—Sistemes de pintar; a l' oli, al fresch, etc.
 428.—Eynes y colors y llur preparació.
 429.—Miniaturistes.
 430.—Mosaychs.
 431.—Gravadors; segelladors.
 432.—Litografia; xilografia; zincografia.
 433.—Decoració d' edificis: decoradors; dau-radors.
 434.—Brodats y randes.
 435.—*Escultura*: Estatuària; talla; eynes.
 436.—Museus y col·leccions artístiques.
 437.—*Argenteria y orfebreria*: personal; material; obres.
 438.—*Ceràmica*: retjoleria policromada; plateria: tasses, tassons, pitxers, pots, etc. Figures decoratives. Vid. Secc. 158).
 439.—*Música*: solfa, armonia; contrapunts composició; instrumentació: orquestació.
 440.—Cantadors; primatxers; capelles; operistes; choristes.

441.—Organistes: orgues y llur construcció.

442.—Tocadors: instruments de percussió; construcció dels meteys.

443.—Sonadors: instruments de buf: de metall y de fusta; construcció dels meteys.

444.—Sonadors: instruments de corda; de corda y d' arch. Construcció dels meteys.

445.—Ball: balladors y balladores.

Agricultura

446.—Agrologia: generalitats; Terres; propietats físiques; elements constitutius; classificació de les terres; anàlisis químic: anàlisis mecánich-físich. (Vid. Secc. 277).

447.—Fems; femades: formiguers; femades químiqes.

448.—Mecánica agrícola: forses motores: homo; bísties; vent; aygua, etc.

449.—Eynes de conrar la terra y els arbres; máquines agrícolas.

450.—Feyn s preliminars: espedregar; esbancar; feyners; gavaters; aubelloners; barrobiners.

451.—Conreus anuals; cavar; sayonar; llaurar; esterrossar; aixarmar.

452.—Conreu de cereals (grans) y llegums: sembrar, entrecavar, metgencar, xercolar, segar, arrabassar, espigolar, garbetjar, batre, embotigar (gra, palla, pallús); porgar. (Vid. Secc. 225 y 226).

453.—Conreu de rels alimentícies (Vid. Secc. 221).

454.—Conreu de plantes olioses: olivera (noms de les diferents castes); oliva: tafona; botiga d' oli, oliers. (Ved. Secc. 229).

455.—Conreu de les altres plantes olioses: ullastre, mata, etc. (Vid. Secc. 229).

456.—Conreu de les auzines. Noms de les diferents classes. Aglans. (Vid. Secc. 234).

457.—Conreu de plantes fibroses: cányom (sembrar, cuydar, arrabassar, amerar, trencar, espedar, pentinar).

458.—Conreu d'altres plantes fibroses y manera de obrar llur bri.

459.—Conreu de plantes tintoreres y manera de treurelos la tinta (Vid. Sacc. 228).

460.—Conreu de patates. (Vid. Secc. 221).

461.—Conreu de plantes de prat y ort (Vid. Secc. 230 y 359).

462.—Conreu de fruytals en general: planters; trasplantació, esment, empelts, ecsequen-

463.—Conreu de figueres: noms de les diferents castes de figueres; figues (cullir, assecar, embotigar). (Vid. Secc. 235).

464.—Conreu d' ametlers; noms de les diferents castes d' ametlers; metles (aplegar, escloveyar, fer el bassó). (Vid. Secc. 235).

465.—Conreu de garrovers: noms de les diferents castes de garrovers; garroves; (aplegar, embotigar). (Vid. Secc. 235).

466.—Conreu d' aubarcoquers; noms de les diferents castes: aubarcochs. (Vid. Secc. 235 y 231).

467.—Conreu de cirerers y nespleres: noms de les diferents castes de cada arbre d' aquests y tot lo referent a n-el seu fruyt. (Vid. Secc. 235 y 231).

468.—Conreu de tarongers: noms de les diferents castes de tarongers; taronges. (Vid. Secc. 231 y 235).

469.—Conreu de pruneres: noms de les diferents castes de pruneres; prunes. (Vid. Secc. 231 y 235).

470.—Conreu de pereres: noms de les diferents castes de pereres; peres. (Vid. Secc. 231 y 235.)

471.—Conreu de pomeres: noms de les diferents castes de pomeres; pomes. (Vid. Secc. 231 y 235).

472.—Conreu de magraners: noms de les diferents castes de magraners; magranes: dolses, agres y aubars. (Vid. Secc. 231 y 235).

473.—Conreu de figueres de moro o de palla. (Vid. Secc. 235).

474.—Conreu dels demés fruytals: noms de les diferents castes y tot lo referent a n-el fryt dels meteys. (Vid. Secc. 235).

475.—Conreu de la vinya: diferents castes de ceps; (sembrar, cuydar; reyms; vermar; obrar el ví, embotigarlo; cellers, botes, tonells, etc.

476.—Jardineria. (Vid. Secc. 231).

477.—Sistemes de conrar.

478.—Economia rural; contabilitat agrícola: amos, arrendadors, amitgers, majora's, roters; feyners (qui tenen terra per sa feyna), missatges.

Arts y oficis

479.—Gremis y ordenanses del meteys.

480.—Moliners: de vent, d' aygua, de sanch; de foch: farina. (Vid. Secc. 535).

481.—Forners o flaquers: pa; coques; pastes.

482.—Cuyners; rebosters: classes d' aguiats;

483.—Pastisiers; neulers; sucrers; confiters; ocolaters, terroners.
484.—Fabricants de conserves.
485.—Fabricants de such de beure; alcoholchs.
486.—Fabricant d' altres coses de beure: gaceoses, cervesa etc.
487.—Hostalers y fondistes.
488.—Cassadors: cassa de ploma y de pel; sistemes de cassir y ormeigs; terrolers; falconers.
489.—Pecadors; diferents sistemes de pescar: de penyes, de llaut y d' aygua dolça; ormeig; puaters.
490.—Carnissers, escorxadors.
491.—L'eixeters,
492.—Rellotgers.
493.—Perayres.
494.—Filadores.
495.—Debanadors: canoners.
496.—L'eixits; teixidors; maquinària de telers.
497.—Teixidors de lli; de llana: burellers; escoters; flassaders.
498.—Teixidors de seda.
499.—Catifers.
500.—Apuntadors; abaixadors.
501.—Velluters.
502.—Prensadors (de roba).
503.—Tundidors.
504.—Tintorers; tenyidors; urxellers.
505.—Sastres; sastresses; cosidores: modistes; giponeres; coïlleres.
506.—Rebocilleres; gorreres.
507.—Passamaneres.
508.—Calseteres.
509.—Matalessers; vanaveres.
510.—Bugaderes; planxadores.
511.—Capellers; boneters; berreters.
512.—Guants y tiraters,
513.—Espardenyers.
514.—Adobadors; assaonadors: blanquers, (Vid. Secc. 317)
515.—Sabaters; taconers; formers (formes de sabates).
516.—Picapedrers paleta: mestres, fadrins, manobres; tiraterres. (Vid. Secc. 288 y 289.)
517.—Trencadors y cantoners. (Vid. Secc. 251 y 289),
518.—Guixers, cimenters, calciners, gravers, (Vid. Secc. 253).
519.—Marmolistes: picapedres; mestres de pedra viva; molers (qui fan moles de pedra foguera); serradors de pedra.
520.—Paredadors: margedors.
521.—Pouers; cisterners; siniers; minadors.
522.—Fargues y fundicions. (Vid. Secc. 311).
523.—Ferrers: ferretayres; cerrellers; clavetayres.

524.—Armers.
525.—Torners de meta l.
526.—Pellers; courers; llenternes; llaners,
527.—Quincallers; parayguers.
528.—Gerrers; ollers; teulers. (Vid. Secc. 264)
529.—Fusters primaters.
530.—Mestres de mobles fins (ebanistes) tapisers.
531.—Mestres de carruatges de qualcar.
532.—Cadirers o cadirayres; cordadors y cordadores de cadires.
533.—Torners de fusta.
534.—Fusters grossers o grollers: de carros y d' arades.
535.—Mestres de molins de vent, de saich y d' aygua. (Vint. Secc. 480.)
536.—Serradors de cada tre; serradors mecànichs;
537.—Gabiers.
538.—Corriolers.
539.—Baulers.
540.—Boters.
541.—Pipers; de fusta y de fanch.
542.—Cedassers.
543.—Cullers: culleres de Búger.
544.—Impressors: caixistes; repartidors; prensistes.
545.—Llibreters; encuadernadors.
546.—Fabricants de paper y de cartó.
547.—Molins paperers, flassaders, d' escorxa, etc.
548.—Empaperadors.
549.—Pedassers.
540.—Droguers.
551.—Cèrers.
552.—Ferolers. (Vid. Secc. 248.)
553.—Afaytadors; barbers; perruquers.
554.—Pentinadores.
555.—Aregadors; picadors; equitació.
556.—Cotxers; diligenciers; traginers; carrillers; carraters; carretoners.
557.—Selleters; coixiners (de parell): albardaners; basters.
558.—Misters; lluqueters.
559.—Llenyaters; carboners: sitges. (Vid. Secc. 236.)
560.—Garriguers; jurats.
561.—Corders; esparters; paumers (obra de pauma); carritxeres. (Vid. Secc. 317),
562.—Panerers.
563.—Emblanquinadores.
564.—Bastaixos.
565.—Saboners; fàbriques de sabó.
566.—Vidriers. (Vid. Secc. 158 y 264).
567.—Capseters,
568.—Rifadores.
569.—Pirotècnichs.

570.—Societats de passa temps; cassiners; vèrners.

571.—Cacaueters; avallueres; xufers.

572.—Titulars.

573.—Corredors de cos.

574.—Escoladors.

575.—Adoba-cossis y ribells.

576.—Tabaquers y tabaqueres; xigarers y garreres.

577.—Contrabandistes (de mar y terra.)

578.—Jugadors (jochs de nins y d' homes); jocs, prohibits.

579.—Gallistes; caners (cans de brega).

580.—Herbolaris; saludadors.

581.—Bruixots; bruixes; fullets.

582.—Superticions; mal bossí y demás matifes supersticiososes; remeys de la meteixa classe.

583.—Femeters; merda-caners.

§. 6. Manera com aquestes seccions han de treballar

Les cèdules d'aquestes seccions les han de complir així com hem explicat més amunt, amb una diferència: que, en lloch de posar l'autor y pàgina d'on es treu la paraula o forma, han de posar el punt o regió aont es usada y l'han recullida.

Per les paraules de les seccions de les ciències físiques tal volta convendria prendre per base un Diccionari bo de cada una d'aquestes ciències, y anar recorrent les paraules d'ell y cercar la correspondència catalana o mallorquina, demanant indicis a les persones enteses en aquell ram.

No hi ha que perdre de vista que aquelles ciències tenen una mala fi de paraules, desconegudes del poble, que no més usen els qui les han d'estudiar y que no més se troben en els llibres.

Per les seccions de Història Natural convendrà molt tenir a la vista les Flores y Botàniques catalanes, valencianes, mallorquines y rosselloneses que hi ha publicades, per veure si a sos autors les passaré res per alt, y lo que si posarho a cèdules. Per altra part, hi ha de haver col·laboradors que s'encarraguin de passar a cèdules tots els noms de plantes y animals d'aquelles col·leccions; si bé això perteneix propiament

a les seccions de monuments escrits més amunt tractades.

No obstant aquelles col·leccions d'Història Natural, prou bon servici farán els col·laboradors qui s'apuntin a les seccions de minerals, herbes, plantes, arbres, insectes, peixos, rèptils, auells y quadrúpedes, repleguin tots els noms d'això que hi haja a la seua regió, fent una mica de descripció de cada cos d'aquelles, a fi de donar lloc a n-el qui haja d'escriure l'article sobre tal nom o paraula.

Per els pertenyents a les seccions d'oficis mecànics, D. Pere d'A. Penya en la carta referida proposa un sistema de cercar les paraules y modismes de cada secció, molt avengut molt enginyós.

Diu el gran humorístich mallorquí ab la seua simpática ingenuïtat: «Lo que importa es que cada secció en les seves investigacions segueixca un orde establít d'abans y el vaja e plotant per graus.

«Aquest orde podria ésser el sigüent:» Primer pas: Preguntar els noms de totes les branques, dependents d'aquell ofici o carrera que investiga aquella secció.

«Segon pas: Preguntar els noms de totes les castes de persones que dins cada branca hey intervenen, ja directement, ja indirectement.

«Tercer pas: Noms de les matèries primeres que cada persona d'aquesta empra, sòlides líquides, o aeriformes y totes elles en referència á los tres regnes animal, vegetal y mineral.

«Cuart pas: Noms dels instruments, y nes màquines, etc. de que se val per adquirir la matèria primera, després per netejarla, per prepararla, per treballarla, per refinarla, per comprobarla, o contractarla, per posarla en estat de constuir un producte nou, que va prenent noms diferents així com varia d'estat; per donarli després sortida o per tenirla guardada.

«Quint pas: Noms que poden prendre aquets productes ab el temps per variació de aspecte o per alteracions de altres castes.

«Sisé pas: Noms que prenen o se donen a n'els desperdicis.

«Seté pas: Noms dels punts aont se guarden, se troben, se tenen, se elaboren, se venen, se amagatzemen».

Agraïm de tot cor a nel Sr. Penya tan lluminosa y aguda proposició, y creym que será d'un profit ben gros per l'obra del Diccionari. Ja es segur que'ls col·laboradors no la deixarán caure en terra, y la pendrán per norma y pauta dels seus treballs.

En les cèdules del llenguatge vivent, per que elles presentin les paraules viues amb tot el seu relleu y forsa, se fa precís també posar la frase aont el col·laborador la senti, en no es-

ser que sia una paraula conegudissima, que no oferesca cap dificultat. Aquestes frases valdrán més que totes les esplicacions y comentaris. És una observació aquesta que 'ns feu D. Pompeu Fabra, que val a pes d'or. És cosa de tenir a ben present.

Hi haura seccions que pronte estarán agotades perque no son gayre els seus termes y modismes. En considerar els col·laboradors que la seua secció está agotada, aixó es, que no hi ha pas paraules ni pas modismes d'aquel ram, a les hores lo qu'han de fer, posar dins un sobre les cèdules que han fetes, demunt escriurehi: *Cèdules de tal secció*; y enviarles a qualsevol de's secretaris o a n'el qui firma la present.

¿Y després? Enveïtir una altra secció, y ¡hala envant a segar y a espigolar dins aquel nou camp, fins que hi romanga un bri dret o una espiga alloure! Y, gavelles y garbes fetes, ¡cap a l'era s'ha dit! y ¡fora son! y a un altre camp son les feynes.

¿Que hi haurá amb aquest sistema de treballar moltes cèdules repetides, no sols en les seccions del llenguatge vivent, sino en les dels monuments escrits?

Ja hu crech que sí; però tots els mals que nos venguen, ¡que sien com aquest!

No es un mal gayre gros, y per a'tra part es inevitable si han d'és er molts els que col·laboren, y no hi ha més remey que esserho per la cosafese, y si volem que surta mitjanament presentable.

Con més cèdules hi ha haja d'una meteixa paraula, millor. Així se veurá que la cosa está feta ben amb consciència y amb coneixement de causa: així nos podem fer forts en lo que direm.

§. 7. Mostra de les cèdules de les seccions del llenguatge vivent.

Convendrà que 'n fassom unes quantes per donar camí a n'els qui no hi tenen gayre la mà trencada.

En farem d'un parell de seccions.

Ventaquí un raig de la secció 26: Persones de la Iglesia.

Papa: Cap. de l'Iglesia Católica.

Apostòlich: nom del Papa, usat en l'Edat mitja, l'anomenaven així com a successor dels Apòstols amb tota la plenitud de l'Apostolat.

B.

Bisbe: ministre sagrat qui ha rebuda la pl. nitut del sacerdoti que in-titul Jesucrist per el règimen egleslàstich.

89

C.

Vicari de Cristo: nom del Papa.

89

B.

Magisteri: potestat dels Bisbes demunt els tecls d'ensenyar-los la doctrina de Cristo, amb obligació per part d'aquests de sometrese a tal ensenyansa.

89

P.

Patriarca: el bisbe qui, ademés de la seva diòcesis, exerceix jurisdicció sobre els Metropolitans y Bisbes de un territori molt estens, y ell no dependeix més que del Papa.

89

G.

Gramàtica: ciencia que estudia la naturallesa de les llengües y formula les lleys que les regulen y refolge xcn.

89.

F.

Filologia: ciencia del llenguatge. Nom compost de les paraules gregues Φιλος (amat, amador), λόγος (paraula).

89.

F.

Fonologia: part de la gramàtica que estudia el sons o lletres y les lleys de s. s. evolutions y canvis. Se compon d: les paraules gregues Φωνή (só) y λόγος (paraula o tractat.)

89.

F.

Filòlech: el qui professa o se dedica a la filologia.

89.

S.

Segador: el qui sega, això es, talla l'herba o sembrat amb aus o altre instrument per l'estil.

89

M.

Morfologia: part de la gramàtica qu estudia la forma y flexió de les paraules.
Se compòn dels mots grechs: *Μορφή* (forma) y *Λέγος* (tractat).

89.

M.

Manegolís: mànegues postiss s de tela de sach que usen els segadors per no espellar-se la camia y defensar els brassos de les espines y cartis que hi sol haver, mesclats amb lo gra

89.

R.

Rel: element primordial e inmutable d'una paraula, qui amb los preffgs o suffgs que s'hi adhereixen, constitueix la paraula.

89.

E.

Escarader: el qui pren una escarada. Escarader, sense més afegitó, significa el qui té una escarada de segar.

Manacor.

89

15

D.

Didals: canons de canya tallats a manera de didals, que els segadors se posen en el dits per defensarlosse de la faus, qui devegades los arriba.

89

D.

Donadora d'aygua: la criada dels segadors, qui los du 'l dinar, y el càritx y lo que han menester, es el dir, los serveix y los dona aygua en el fall, abrasats com solen estar de set.

Manacor.

89

16

E.

Escaradar: contracte en virtut del qual un o una partida de homes, per una cantidat fissa, emprenen una feyna qualsevol. A Manacor se diu, per entonomsia, del segar.

89

F.

Faus: eyna de tall, ab dents, per segar. Fa com a mitja lluna, acaba amb punta, y a l'a tre cap té una man ta de fuste, y per a lá l' agall' i seg' dor.

8)

A.

Ayguera: la dona qui serveix els segadors—donadora de aygua.

Alaró.

Com haurán no'at els lectors, ademés de les cèdules de la Secc. 26, n' hi hem posades algunes de les Secc. 105 y 452.

Creym que amb aquestes vint ja n' hi haurá prou com a per mostra.

Les hem enumerades per més claredat en les notes y advertències que hi anam a fer.

El colaboradors no les han d' enumerar de aqueixa manera, sino segons queda advertit.

Hem posada la definició o descripció de cada paraula ja que hi érem.

Els colaboradors no importa que se buyden el cap engirgolant la definició o la descripció: basta que posen lo indispensable per donar a comprendre la significansa del mot.

A les cedules 7, 10 y 11 hem posada l' etimologia de la paraula. Sempre que' ls colaboradors sápien o sosp' ten una etimologia, convé que la posen.

Les vuyt cèdules derrereres van dedicadas a n-el ram de segar, com una mica de mostra de la menera d' escloveyar, d' agotar una secció cercant les paraules segons la pauta que proposa el Sr. Peaya. Així es com se 'n han de desfer els colaboradors: pensar amb aquell mot y amb aquell altre, y jhala una cèdula plena amb

cada un! Així hi ha que' terho amb tots els arts oficis y professions.

A les 17 y 18 hem posat, baix de l' explicació, *Manacor*, y a la 19 *Alaró*, perque son paraules usades en aquests pobles, y no saben si ho son així fora d' allá. Ja hem dit que sempre convé pos r el punt aont es recullida o usada la paraula, en no esser que se tract de paraules com les de les altres cédules, qui son de totes les regio s.

§. 8. Manera de funcionar les diferents seccions y el conjunt.

Lo Illm. Sr. Bisbe de Mallorca cedeix la biblioteca de son palau per l' obra del Dicionari, aixó es, per reunirsh' i els colaboradors com a tals, les vegades que vulen, per guardarhi les cèdules y per tot lo referent a n-aixó.

Allà convindrà que 'ns vegem d' en tant en tant per canviar impressions, per resoldre duptes, per orientarnos, per sostenirnos, per animarnos uns amb altres.

Hi ha d' haver reunions de dues c'ases: generals, això es, de totes les seccions, y particulars, això es, dels qui compondrán una secció determinada.

Les generals no poden esser molt frequents porque duen massa ereugue, y llavò que hi hauria perill de cansar la gent.

Ara les particulars sí que convé que sovintegen.

Com per cada secció no bastará un ni dos col·laboradors, sino que convé que sien una partida, a fi de que més facilment afinin totes les paraules y ho duguen ben arreu, per això convindrà que's d' uní meteixa secció se vegem, s' entenguin, se repartesquen la feyna, y llavò d' en tant en tant aplegarse, y mirar com tenen la cosa, y redressar lo esguerrat, y ompir les faltes y buyts fins a deixar la cosa tot lo comple a que sápien y puguen.

No creym dels cis haver de devallar a més menüencies y entressenyas, porque ni nos figuram poderlo preveure tot ni tenir solució per tot.

Estim segurs de que la intel·gència, discreció y entusiasme dels col·laboradors resoldrán les dificultats y emperons que se presenten.

No hi ha que oblidar que «la meteixa feyna ense'ya», diu l' adagi. Per això esperam que el meteix treballar a n-el Diccionari, nos ha d' ensenyar; nos ha de fer veure moltes de coses que' ara no coneixem; nos ha de dur a resoldre questions que ara per ara no sabem desllatigar.

Per totes aquestes raons no presentam un Reglament amb un articulat llargarut, estabrint gerarquies y carrechs, senyalant atribucions, drets y devers, a n-aquest y a n-aquest altre; sino que 'ns limitam a proposar criteris y normes de treballar, deixant àmplia llibertat a tot hom per prendre y deixar y modificar, segons qualsevol crega convenient.

Centre general aont poden dirigir la correspondència referent a n-el Diccionari: Palma de Mallorca —Serra, 13.

Tenguen en compte 'ls col·laboradors que les cèdules y escrits per el Diccionari les poden enviar per el correu com original de imprenta, això es, amb timbre d' impresos, posant demunt el sobre o envoltori: *Original de imprenta.*

IV

Els Secretaris

Com hi haurá tan'a feynada de distribuir cèdules en blanch y rebreles plenes, y completarles y classificarles, contestar a consultes, donar instruccions y explicacions; y llavò per el bon camí de la cosa es indispensable dur un llibre aont consignem lo més culminant que nos succeesca y les determinacions que prenguem sobre diferents punts y coses que se presentarán —se fa necessari constituir una partida de Secretaris, que convé que sien joves, perquè los caldrá tenir molt de delit y entusiasme. Los quals s' encarregarán d' aquesta feynada que acabam d' indicar, repartintlase com a bons germans, a fi de que resulti filagueria y duguedora, y esperam que hi resultarà per allò que diu l' a lagi: *somada de gust no pesa.*

Per lo tant un dels Secretaris, així com ells se convenguen y rellevant se d' en tant en tant, durá un llibre aont consignará en termes plans y lacónichs les reunions generals que hi haja, les determinacions que s' hi prenguen y totes aquelles coses que ocorrerán que' els consideren dignes d' esser consignades.

Els Secretaris s' han de fer cárrech de les cèdules plenes que 'ls col·laboradors les entregarán, y les han de repassar d' en una en una a veure si tenen cap minva o erra la, per redressarla si n' hi ha cap. Sobre tot, han de notar si la letra inicial de la paraula, objecte de la cèdula, posada a n-el cornaló superior endret, estí ben posada, això es, si es la letra qui pertoca, porque com hi ha la *a* àtona y la *e* fosca qui se confonen, v. gr. *Amar y Estimar*, es fácil que hi haja col·laboradors qui les confonguen. Això estableix a n-els Secretaris adressarho.

Els han de completar les cèdules tretes dels monuments escrits, posant amb abreviatura el títol del llibre o document devant la indicació de la pàgina, que haurá posada 'l col·laborador.

Les abreviatures han de esser molt breus; basta que hi haja les lletres inicials del títol del llibre: v. gr. Tirant lo Blanch=TIB; Història de Pollensa=HdP, Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana=BLSAL.

Per desllatigar aqueixes abreviatures no hi haurá més que apellar a la llista de les meteixes per orde alfabètic que posarem, si Deu ho vol, a n-el Diccionari devant de tot.

També será alou dels secretaris classificar y ordenar les cèdules, primer en seccions y lo darrer de tot per orde alfabètic.

Ells han de dur llistes generals de col·laboradors y llistes particulars dels qui componguen cada secció, y sobre tot en la secció de monuments escrits, han de tenir anotat cada col·laborador de quin llibre o de quina part de tal llibre está encarregat, a fi de no fer confusions.

Els secretaris han d'esser els qui duguen el cap més calent en la cosa; s'han de penetrar bé de les instruccions d'aquesta *Lletra* y del *Bolletí* y de tota l'estensió y transcendència del pensament, a fi de poder contestar a les consultes que los farán.

Els Secresaris, designats fins avuy, residents a Palma, son:

Lo Rt. D. Miquel Gayá y Bauzá, Pre.—Bisbe, 14.

Lo Rt. Sr. Rector del Col·legi de la Sapiencia. D. Antoni Rubí, estudiant. — Brossa, 31.

D. Llorens Riber y Campins, seminarista.—Seminari.

D. Jacinto Nadal.—Zagranada, 8.

D. Pere Sampol y Ripoll.—Font y Vich, 7.

D. Salvador Galmés, seminarista.—Seminari.

V

Els Corresponsals

Además dels Secretaris, qu'han de tenir la residència a la Ciutat de Mallorca, hem hagut de constituir Corresponsals o representants de l'obra del Diccionari a les diferents regions y ciutats principals del territori de la llengua, els quals están encarregats de propagar l'idea cercar col·laboradors y organitzar els treballs lexicogràfics a les seues ciutats o regions. Ells convendria que constuïssen un o més secretaris per que los auxiliassen en la gran feynada, per l'estil dels Secretaris de qui acabam de parlar. Deixam tot això a n-el seu arbitre y discreció.

Aquests Corresponsals nos han d'enviar les llistes de col·laboradors que repleguin, per nosaltres incloureles dins les llistes generals y enviarlos el nombre que hi tendrán. Y no sols ens han d'enviar ta s llistes, sino tenirnos al corrent de lo principal que ocorrega, referent a n-els treballs del Diccionari, y nosa tres també los ho escriurem a ells.

Les sup·icam amb tota la nostra ánima que per amor de Deu y per l'amor que tenen a la nostra llengua estimadíssima, que despleguin una gran activitat; que no se deixin acostar de

cent llegues la peresa; que posin totes les seues forces a n-el servici de l'obra del Diccionari. D'ells, dels Corresponsals, dependeix en gran part l'èxit de l'obra; d'ells dependeix que les diferents regions de l'idioma se posin en comunicació frequent, y així cresquin entre les meixes y s'estrenguen els vincles de germanor y simpatía; d'ells dependeix que les regions s'entenguen, fassen tot un cos, y contribuesca cada una a l'obra amb tot lo seu cabal lingüístic; ja que sols ben aprofitades, ben concordades y unides totes les forces y tots els elements que hi ha encara dins aquestes regions, porá ésser un fet aquest Diccionari projectat.

¡Per amor de Deu que s'hi fessin bé els Corresponsals! ¡que se 'n penetrin fort de la importància y transcendència del seu càrrech! Que, si s'hi ficsen, si se 'n penetren, estam segurs, seguríssims, de que se 'n desferán bé de tot, y l'obra sortirà així com cal.

De Corresponsals ja 'n tenim un estol brillantíssim, que de cada día será més gros, si Deu ho vol. En tenim a les altres illes Balears, per tot el regne de València, dins el Rosselló y a n-els punts principals de Catalunya. Cap regió ha de romandre sense, si Deu ho vol y Maria.

¡Per Deu y per la llengua materna, Srs. Corresponsals, coratge y fora son!

VI

Elements amb que contam

Missa bo es de veure que se 'n necessiten molts per un diccionari així com l'hem concebut, així com es indispensable que sia. No es obra d'un ni de dos, ni d'una dotzena, sino de centenars de persones. Se necessiten molts de caps, moltes mans, y sobre tot, molta de forsa de voluntat, molta de abnegació.

Contam primerament amb la providència de Deu nostro Senyor y ab la assistència de la seua Santíssima Mare, la Puríssima Verge Maria, y dels Angels tutelars y sants Patrons de la rassa catalana. Deu va dispondre les coses de tal manera, que 'n el transcurs dels sigles se formás en el mig día d'Europa aquesta llengua nostra benvolguda, y cresqués y arrelás y se perpetuás dins tants de territoris. Y feu qualque cosa més: de generació en generació la dotá d'estols de escriptors il·lustres y famosos, los quals la regosijaren, la embelliren, la estengueren, l'aixamplaren, l'enaltiren, augmentant sempre més el tresor inponderable de la seua opulent literatura. Deu l'ha sostengu-

da, y la ha feta surar demunt totes les calamarses, turbonades y tempora s, desencadenats contra ella, sobre tot durant els darrers sigles, per ferli fer u l, per esveirla de dalt la terra, per esborrarla del llibre de les llengues.

Deu nostre Senyor y la seua Santíssima Mare, que han co servada viva la nostra llengua fins avuy, confiam que nos darán forsa y nos concedirán la seua gràcia, per poder dotar aquesta llengua d' un element tant poderós de vida y de cultura com es un diccionari de totes les seues èpoques y regions.

Contam en segón lloch amb la bendició, aprovació y encoratjament qu' ens donen lo Eminèntíssim y Excel·lentíssim Sr. Cardenal Cassanyes, Bisbe de Barcelona, y los F'scel·lentíssims e Il·lustríssims Srs. Arquebisbe de València y Bisbes de Girona, Oriola, Lleyda, Solsona, Tortosa, Menorca, Mallorca, Vich y Perpinyá y lo M. I. Sr. Vicari Capítular d'Ivissa. De manera que son casi tots els Prelats dels territoris aont se parla la llengua, qui beneixen el projecte de diccionari, qui ens encoratgen a durlo avant, que desitgen fort que pronte sia un fct. Baix d' aquestes bendicions sagrades, baix de la bendició de la Iglesia Catalana, promotora, impulsadora y protectora, ara y sempre, de tot quant sia bé, millora, avens y enaltiment de la Pàtria, es evident que nos hem de sentir esperansats de bon de veres y plens de coratge. Baix de tals bendicions, si nosaltres feym lo que pertoca, si hi corresponem, si no se pert per nosaltres, hem de merèixer per forsa les gràcies y dons celestials y temporals que nos son indispensables per dur l' obra a bon terme. La bendició dels Prelats de's territoris aont se parla la llengua catalana ha d' esser per l' obra del Diccionari una penyora d' un valor y de una eficàcia fora mida devant Deu y devant els homos.

Contam en ters lloch amb el moviment generosíssim, qui batega y se nota aontsevulla, de simpatía y afecte y afició a n-aquesta meteixa llengua materna.

Aquest moviment es ja una gran victòria: aontsevulla trobam l'levat posat, fins y tot allá ont un manco s' ho esperava. El camp ja es nostre: els inimichs se baten en retirada; anam demunt fulla...

Sobre tot, tenim la jovintut, sempre generosa, noble, desinteressada, resolta, fervent.

Amb la nostra jovintut contam principalment y amb tots els homos granats qui tenen el cor jove y l' ànima jove.

Amba questa jovintut contam: ella responderá amb entusiasme a n-el nostre crit: ella hi ha respost ja, gràcies a Deu.

Sense haver anunciada la idea d' una manera solemne, passen de docents els adherits a

Mallorca y fora Mallorca, ⁽¹⁾ y d' aquests ja n' hi ha una partida qu' han comensada la tasca de fer cèdules, y qu' cun n' hi ha que 'n té un parell de mils de fetes.

Molta confiança tenim amb la bona voluntat, amb lo bon sentit, amb l' entusiasme dels qui ja son venguts a fernos cost t y dels qui vendrán.

La bona voluntat, el bon sentit, l' entusiasme, a n-el servici d' una idea noble, alta, desinteressada, com la del Diccionari qu' anam a emprendre, son una forsa imponderab'e, son unes grans palanques, son uns factors de gran potència: les sobra virtut per obrir camins per dins males petges les més inaccessibles, per aplanar les muntanyes més aliteroses y agullonades, per tirar ponts demunt els barranchs més amples y més fondos, per decantar tots els ostacles, per véncer fins y tot els impossibles.

Contam també ab la cooperació franca y resolta, ab la cooperació importantíssima dels literats mallorquins, glòria de les lletres pàtries, que 'ns assistirán amb les seus inapreciables talents y amb los tressors de la seua experiència.

No sols contam amb aquests benemèrits de la Pàtria, sino que confiam de qu' els literats y amadors de la llengua de Catalunya, Rosselló y València no nos han de negar la seua cooperació. A l' hora d' ara ja ens han oferida la llur, entitats tan importants com lo Molt Reverent P. Lluís Adroer, de la Companyia de Jesús, Provincial d' Aragó, lo Dr. D. Marcell Menendez y Pelayo; los catedràtics de l' Universitat de Barcelona Drs. D. Joseph Balari y Jovany y D. Antoni Rubió y Lluch, Mossen Jaume Collell, Mossen Jacinto Verdager, don Pompeu Fabra, los RR. P. Jaume Nonell y P. Antoni Vicent, jesuites, D. Ramón Picó y Campamar, D. Jaume Massó y Torrens, D. Joaquim Cases, la Secció Catalanista de la Congregació de María Inmaculada y Sant Lluís Gonzaga de Barcelona, el Circol Literari de Vich y d' una manera especial sos membres caporals D. Lluís B. Nadal y D. Francesch Rierola, D. Francesch de P. Mestres, de Tortosa, Moss. Juliá Sanjuan de Morella, D. Salvador Guinot de Castelló de la Plana, D. Pascual Boronat, Pre., D. Geroni Fortesa y D. Francesch Badenes de Valencia, y a n-el Rosselló contam amb la ajuda resolta y entusiasta de Mgr. Carsalade, bisbe de Perpinyá, qui s' es oferit a recomanar aquesta obra del Diccionari a tot el seu il·lustrat clero, y ademés s' es oferida en tot y per tot *La Société Agricole Scientifique et litteraire des Pyrenées Orientales* y lo *Patronatge de Sant Miquel*, aont hi ha

aplegats tots els elements de més vàlua del Roselló, aont hi ha homos com En Prepratx, Mossen Bonafont, El Pere Vidal y En Delpont, tan be emèrits de la Llengua y de la Pàtria. Els cercarán per tots els endrets d'aquella regió importantíssima gent trempada per replègar, fins allà aont se puga, el tresor lingüístich que hi queda encara, per que figur dignament dins el Diccionari.

En confiam molt d'aquells germans nostres estimadíssims, d'aquells amichs corals, d'aquells catalans de France, qui coneixen admirablement tota la fesonía, tot l'ayre de la nostra rassa.

Contam ademés ab un altre element: els treballs importantíssims y ben avensats que sobre el Diccionari etimològich deixá D. Tomás Forzeza, al cel sia, aont hi ha gran part de les etimologies catalanes. Els hereus del meritíssim escriptor han posat a la nostra disposició aquest tresor. Estam segurs que Deu farà brollar, entre els centenars de col·laboradors que tendrem, colles de filòlegs que reprendrán l'obra d'aquell Mestre il·lustre, y la completarán així com pertoca.

L'empresa es grossa, es llarga; demana molt de pit, molt de seny, molt de such de cervell. Estam segurs de tenir el pit. Si tenim el such de cervell y el seny que nos cal, no ho hem de dir nosaltres: ho dirá la nostra obra.

VII

Conclusió

Vetaquí el nostre pensament y la manera com trobam que 'l porfem realisar.

Precisament perque comprenem que l'empresa es gegantina, colossal, y estam convenuts de la nostra curtedat y petitesa, per aixó cercam, per aixó imploram el concurs, la cooperació de tots els amichs de la llengua, tota vegada que sols donantnos tots les mans, fent tots un cos, es possible arribar a l'enfront, y dur a cap aquesta obra magna.

El pensament y la manera de realisar-lo que acabam d'esposar, proposam a tots els amichs de Mallorca, Catalunya, València y el Roselló, a tots els amichs de la gloriosa, de la potent, de la valenta, de la estimadíssima llengua materna, parlada fa tants de sigles a n-aquestes heròyques y nobilíssimes regions de l'antiga y famosa nacionalitat catalana.

A tots els qui parlen, a tots els qui e timen aquesta llengua, d'guenlli mallorquina, catalana, valenciana, lleonesa, rossellonesa (per el nom no 'ns hem de desavenir), a tots nos dirigim, a tots demanam ajuda, socós, cooperació, costat y assistència.

Amb tota llibertat, amb tota ingenuitat que nos d'guen el seu parer, que proposin les modificacions que creguen del cas, tot al ò que haja de servir per fer anar avant aquesta obra, fins a arribarla a bon term.

Que Deu nostre Senyor la beneesca, y la prosper, y l'ampar fins que la tenguem acabada. Amen.

Diada del B. Ramón Lull, 3 Jul'ol, 1901.

TAULA

		Págs			Págs
I.	Proposta del pensament.	5		Seccions.	24
II.	Que es lo que volem fer.	7	§. 6.	Manera com aquestes seccions han de treballar	34
III.	Manera de realisar el pensament:		§. 7.	Mostra de les cèdules de les Seccions del llenguatge vivent.	36
	§. 1. Com han d'esser les cèdules.	7	§. 8.	Manera de funcionar les dife- rents seccions y el conjunt. . .	41
	§. 2. Les seccions: Secció de monu- ments escrits	8	IV.	Els Secretaris.	42
	§. 3. Mostra de les cèdules de la sec- ció de monuments escrits. . .	10	V.	Els Corresponsals.	43
	§. 4. Seccions del llenguatge vivent	22	VI.	Els elements amb que contam. . . .	44
	§. 5. Llista de les Seccions del llenguatge vivent.	23	VII.	Conclusió.	45

